

บทความเรื่องที่

11

สัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของ
อาจารย์มหาวิทยาลัยไทย*

Research Achievements of
University Lecturers in Thailand

วรเดช จันทรศร** อติพร เกิดเรือง*** และ
วิวัฒน์ หมั่นการ****

Voradej Chandarasorn, Atiporn Gerdruang and
Wiphat Mankan

* บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

** ศาสตราจารย์ ดร., ประจำสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และธรรมาภิบาล
มหาวิทยาลัยชินวัตร

*** อาจารย์ ดร., ประจำสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และธรรมาภิบาล มหาวิทยาลัย
ชินวัตร

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง, นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาาระดับของสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในคณะบริหารธุรกิจหรือการจัดการของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ซึ่งเป็นตัวแทนมหาวิทยาลัย 5 กลุ่มจำนวนทั้งหมด 185 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า (1) อาจารย์มหาวิทยาลัยไทยที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในคณะบริหารธุรกิจหรือการจัดการมีสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยที่ระดับน้อยที่สุด หรือ ไม่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการวิจัยไปปฏิบัติ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มมหาวิทยาลัยพบว่า มีสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทุกกลุ่มมีสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยที่ระดับน้อยถึงน้อยที่สุดตามลำดับดังนี้ มหาวิทยาลัยรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยในกำกับและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตามลำดับ (2) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก อุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย การพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยของอาจารย์ สิ่งจูงใจ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ไทยประกอบด้วย ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยและด้านการสื่อสารตามลำดับ ซึ่งสามารถพยากรณ์การส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 46.2

คำสำคัญ : สัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัย; อาจารย์; มหาวิทยาลัยไทย

Abstract

The purposes of this research are the following: (1) to study the level of research achievements of Thai university lecturers, and (2) to investigate the factors affecting the research achievements of Thai university lecturers. Our research sample comprising of 185 Thai university lecturers. These were chosen by stratified random sampling. The research method is processed by using a questionnaire. The statistic used in this study are mean, Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple digression analysis. The research results show that (1) the group of Business Administration and Management Science displayed a low level of research achievement. When comparing between the five university groups, we have found that they have a statistical difference in research achievement significantly at 0.01. Research achievement ranking were found low to the lowest, with public universities at a lowest level of research achievement followed by Rajabhat universities, private universities, autonomous universities and Rajamangala Universities of Technology, respectively. (2) The research analysis using Pearson's correlation coefficient found that the following factors have a direct impact on lecturers' research achievement with a statistical significance of 0.01: external support, ideology of university lecturers, attempts to develop lecturers' research ability, motivation, executive leadership, and communication. (3) Data from stepwise multiple regression analysis shows that external support, ideology of university lecturers and communication can predict 46.2 percent.

Keywords : Research achievement; Lecturer; Thai Universities

บทนำ

การวิจัยเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ สังคมให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ประเทศที่พัฒนาทั้งหลายจะทุ่มเทงบประมาณในการผลิตผลงานวิจัย เพื่อสร้างและต่อยอดองค์ความรู้สู่การสร้างนวัตกรรม เมื่อเปรียบเทียบจากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยต่อ GDP ของประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีอัตราส่วนที่สูง เช่น ประเทศสวีเดน คิดเป็นร้อยละ 3.74 ญี่ปุ่น ร้อยละ 3.4 เกาหลีใต้ ร้อยละ 3.24 สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 2.82 สิงคโปร์ ร้อยละ 2.27 ออสเตรเลีย ร้อยละ 2.06 สำหรับประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยโดยก่อตั้งสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2499 มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัย และมีบทบาทเป็นหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการวิจัย ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภายใต้นโยบายดังกล่าวได้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับ ในรอบ 13 ปี (2542-2544) มีอัตราส่วนงบประมาณด้านการวิจัยที่ร้อยละ 0.23 ต่อ GDP และเพิ่มจากร้อยละ 0.26 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 0.37 ของ GDP ในปี 2556 (จิตจรลดา พิศาลสุพงศ์ และคณะ, 2557: 27-32) และภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดเป้าหมายที่จะเพิ่มการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาให้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของโลก คือ ร้อยละ 1.04

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการผลิตบุคลากรด้านการวิจัยและผลงานวิจัย โดยอาจารย์มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในผลิตผลงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้สู่การสร้างนวัตกรรม เพื่อรองรับนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยของประเทศดังกล่าวข้างต้น ในขณะที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยต่อเนื่องและการลงทุนงบประมาณสนับสนุนการวิจัยเป็นจำนวนมาก แต่กลับพบว่าผลงานวิจัยและจำนวนนักวิจัยยังมีน้อยและกระจุกตัวอยู่ในสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์ และในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในการศึกษาถึงสัมฤทธิ์ผลด้านการ

วิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทยในครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างจากอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสาขาด้านสังคมศาสตร์ โดยเลือกจากคณะบริหารธุรกิจและการจัดการ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีเปิดสอนในทุกกลุ่มมหาวิทยาลัย ส่วนที่เลือกศึกษาในเฉพาะมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ เพราะต้องการให้เป็นกลุ่มประชากรที่มีพื้นฐานด้านอื่น ๆ ใกล้เคียงกัน

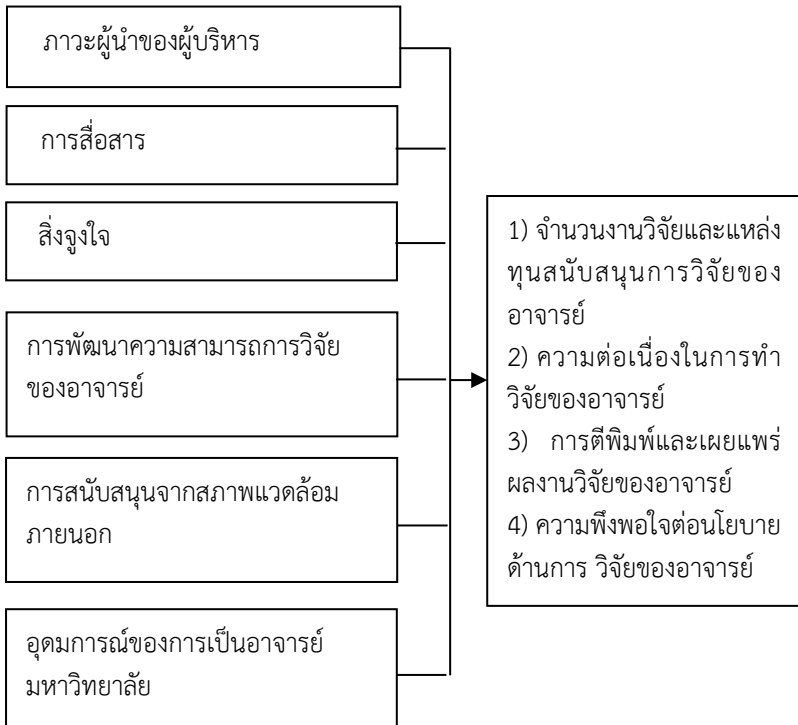
การศึกษารั้ครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบถึงระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในคณะบริหารธุรกิจหรือการจัดการจากมหาวิทยาลัย 5 กลุ่ม ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับ ผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวนอกจากทำให้ทราบถึงระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ของแต่ละกลุ่มมหาวิทยาลัยแล้ว ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การนำนโยบายด้านการวิจัยไปสู่การปฏิบัติของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยให้มีปริมาณและคุณภาพสูงขึ้น และเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทุนวิจัยนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดสรรทุนได้ตรงตามความต้องการของนักวิจัยและหน่วยงานที่ต้องการใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงานวิจัยขออาจารย์ในมหาวิทยาลัยไทยให้มีปริมาณและคุณภาพทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ สัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในปีการศึกษา 2558 สาขาวิชาบริหารธุรกิจหรือการจัดการจำนวนทั้งหมด 306 คน จากมหาวิทยาลัย 5 แห่งที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือประกอบด้วย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง จากกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 61 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 75 คน มหาวิทยาลัยพายัพ จากกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 48 คน มหาวิทยาลัยนเรศวร จากกลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ จำนวน 75 คน และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จากกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับ จำนวน 47 คน สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบง่ายตามตารางของเครซีและมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยเลือกสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบ่งชั้น (stratified random sampling) จากอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสังกัดคณะบริหารธุรกิจหรือการจัดการของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง จำนวน 37 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 44 คน มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 30 คน มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 44 คน และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 185 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งวิชาการ ประสบการณ์ในการสอน และประสบการณ์ในการวิจัย ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำนวน 2 ข้อ ปัจจัยด้านการสื่อสาร จำนวน 4 ข้อ ปัจจัยด้านสิ่งจูงใจ จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยด้านการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยของอาจารย์ จำนวน 4 ข้อ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก จำนวน 8 ข้อ และปัจจัยด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ในรอบ 4 ปี (ปีการศึกษา 2554 - 2557) ได้แก่ จำนวนงานวิจัยและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์ ความ

ต่อเนื่องในการทำวิจัยของอาจารย์ การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ และความพึงพอใจของอาจารย์ต่อนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) แต่ละข้อมี 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับมากที่สุด(5) จนถึงระดับน้อยที่สุด(1) แล้วทำการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่เกี่ยวข้องและระดับของสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ โดยการหาค่าเฉลี่ย(mean) และกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นและระดับของการดำเนินการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (percentage) ระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยการหาค่าเฉลี่ย(mean)และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินการและระดับความคิดเห็นเพื่อการแปลผลข้อมูล การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรทั้ง 6 ด้านและสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัยโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 6 ด้านกับระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ระดับของสัมฤทธิผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสัมฤทธิผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย

สัมฤทธิผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านจำนวนงานวิจัยและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย	1.3770	.32103	น้อยที่สุด
ด้านความต่อเนื่องในการทำวิจัยของอาจารย์	1.2040	.20314	น้อยที่สุด
ด้านจำนวนงานวิจัยที่ตีพิมพ์และเผยแพร่	1.3503	.51096	น้อยที่สุด
ด้านความพึงพอใจต่อนโยบายด้านการวิจัยของอาจารย์	3.5957	.80378	มาก
รวม	1.7658	.27793	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ระดับสัมฤทธิผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 1) พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยไทยที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในคณะบริหารธุรกิจหรือการจัดการมีสัมฤทธิผลด้านการวิจัยที่ระดับน้อยที่สุด หรือไม่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการวิจัยไปปฏิบัติ โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.7658$) โดยมีสัมฤทธิผลด้านความพึงพอใจต่อนโยบายด้านการวิจัยของอาจารย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 3.5957$) ส่วนที่เหลือมีระดับสัมฤทธิผลที่ระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจำนวนงานวิจัยและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย ($\bar{x} = 1.3770$) ด้านจำนวนงานวิจัยที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ ($\bar{x} = 1.3503$) และด้านความต่อเนื่องในการทำวิจัยของอาจารย์ ($\bar{x} = 1.2040$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยจำแนกตามกลุ่มมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย	\bar{x}	S.D.	ระดับ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	1.6476	.29946	น้อยที่สุด
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	1.8364	.23622	น้อย
มหาวิทยาลัยเอกชน	1.7133	.27131	น้อยที่สุด
มหาวิทยาลัยรัฐ	1.8709	.29581	น้อย
มหาวิทยาลัยในกำกับ	1.7067	.20992	น้อยที่สุด
รวม	1.7658	.27793	น้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ระหว่างกลุ่มมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 2) พบว่ามีสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยที่ระดับน้อยถึงน้อยที่สุดทุกกลุ่มมหาวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้ อาจารย์จากกลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐที่ระดับน้อย ($\bar{x} = 1.8709$) กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ระดับน้อย ($\bar{x} = 1.8364$) กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชนที่ระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.7133$) กลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับที่ระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.7067$) และกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.6476$)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ระหว่างกลุ่ม

สัมฤทธิ์ผลด้านจำนวนงานวิจัยและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.410	4	.352	4.956	.001
Within Groups	12.803	180	.071		
Total	14.213	184			

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์ระหว่างกลุ่มมหาวิทยาลัยโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า มหาวิทยาลัยแต่ละกลุ่มมีระดับ

สัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 วิเคราะห์เมตริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย(ตัวแปรอิสระ) กับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย (ตัวแปรตาม)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	Y
X_1 = ภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร	1.000						
X_2 = การสื่อสาร	.377**	1.000					
X_3 = สิ่งจูงใจ	.341**	.304**	1.000				
X_4 = การพัฒนา ความสามารถ ด้านการวิจัยของ อาจารย์	.249**	.330**	.610**	1.000			
X_5 = ก าร สนับสนุนจากสภาพ แวดล้อมภายนอก	.088	.001	.221**	.219**	1.000		
X_6 = อุคตมการณ ของการเป็น อ าจ าร ย มหาวิทยาลัย	.313**	.210**	.226**	.163*	.268**	1.000	
Y = สัมฤทธิ์ผลด้าน การวิจัยของ อาจารย์	.257**	.233**	.310**	.321**	.603**	.374**	1.000

** Correlation is significant at the 0.01(2-tailed)

* Correlation is significant at the 0.05 (2-tailed)

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสื่อสาร สิ่งจูงใจ การพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยของอาจารย์ การสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอกและอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกปัจจัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีเพิ่มตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนเพิ่มได้มากที่สุดมาใช้ พบว่ามีตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยจำนวน 3 ด้านตามลำดับดังนี้ ด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก (X_5) ด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย (X_6) และด้านการสื่อสาร (X_2) ที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ .683 และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ปรับปรุง $R^2_{adj} = .462$ ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน $SE_{est} = .20629$ ซึ่งแสดงว่า ปัจจัย(ตัวแปรอิสระ) ทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 46.2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรแล้ว พบว่า ตัวแปรทั้ง 3 ด้าน เป็นตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในเชิงบวก และเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักของตัวแปรอิสระในการอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้จากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ (1) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก (2) ปัจจัยด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย (3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .476, .059, และ .057

ตามลำดับ และมีค่าคงที่ (constant) ของสมการในรูปคะแนนดิบเท่ากับ .432 ดังนั้น สามารถเขียนสมการพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม (Y') โดยใช้คะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y' = .432 + .476 X_5 + .059 X_6 + .057 X_2$$

หากพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร X_5 , X_6 , และ X_2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน Beta มีค่าเท่ากับ .015, .109, และ .128 ตามลำดับ สมการพยากรณ์ตัวแปรตาม (Y) โดยใช้คะแนนมาตรฐานสมการเขียนได้ดังนี้

$$Y' = 0.15 X_5 + 0.109 X_6 + 0.128 X_2$$

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยและปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยหาค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย จำนวนงานวิจัยและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย ความต่อเนื่องในการทำวิจัยของอาจารย์ จำนวนงานวิจัยที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ และความพึงพอใจต่อนโยบายด้านการวิจัยของอาจารย์พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในคณะบริหารธุรกิจหรือการจัดการทั้ง 5 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยที่ระดับน้อยที่สุดหรือไม่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการวิจัยไปปฏิบัติ

เมื่อเปรียบเทียบระดับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัย พบว่ามีสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์แตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากระดับ

สัมฤทธิ์ผลจากมากที่สุดตามลำดับดังนี้ กลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน กลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับและกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จากผลการวิเคราะห์พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยไม่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการวิจัยมาปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศจีมาศ ขวัญเมือง (2548 : 1) ศึกษาพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยรัฐ 16 แห่ง มีค่าเฉลี่ยผลิตภาพการวิจัยคิดเป็น 0.4 เรื่องต่อคนต่อปี และ อรพินท์ ลูกอินทร์ (2555 : 203) ศึกษาพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่าอาจารย์ร้อยละ 60.5 ทำวิจัย 1 เรื่อง ร้อยละ 37.9 ทำวิจัย 2 เรื่อง ซึ่งความล้มเหลวในการนำนโยบายด้านการวิจัยไปสู่การปฏิบัติของประเทศดังกล่าว หากพิจารณาถึงโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า มีสาเหตุมาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงมีหลายหน่วยงานทำให้ขาดเอกภาพและอำนาจสั่งการ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ(สวทช.), สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ(สวทน.), สำนักงานการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)(สวก.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) มีหน้าที่พิจารณา ส่งเสริมและสนับสนุนทุนวิจัยให้แก่กวิจัย ในขณะที่นักวิจัยส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่ไม่อยู่ในสายงานบังคับบัญชาโดยตรงของหน่วยงานเหล่านั้น จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการนำมาตรการมาใช้กำกับและติดตามผลการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซาบาเตียร์และแมชมานเนียน (Sabatier P.A. and Mazmanian, D.A., 1980: 439 - 468) กล่าวว่านโยบายจะประสบความสำเร็จมักเป็นนโยบายที่มอบหมายให้หน่วยงานที่มีกำลังคนและทรัพยากรอยู่แล้ว โดยมีโครงสร้างและลำดับชั้นของการบังคับบัญชาจะมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับวรเดช จันทรศร (2556 : 135 - 146) อ้างถึงเบอร์แมนและแมคลาฟลิน (Berman and McLaughlin) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้การนำนโยบายระดับมหภาคไปปฏิบัติเกิดความไม่แน่นอนหรือล้มเหลวนั้น ประกอบด้วย ความขัดแย้งของเป้าหมาย (goal discrepancies) การให้การสนับสนุนหรืออำนาจใน

การปฏิบัติที่แตกต่างกัน (influence and authority differentials) การขาดแคลนทรัพยากร (resource deficiencies) และอุปสรรคด้านการสื่อสารระหว่างหน่วยงานหรือองค์กร (communication difficulties among organizations) ซึ่งการมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ และมีระบบการบริหารแบบรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง (Top - down) ส่งผลให้การสื่อสารและระบบการสั่งการระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรขาดประสิทธิภาพ จากประสบการณ์ในการบริหารงานวิจัยระดับมหาวิทยาลัยและสอบถามจากอาจารย์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของอาจารย์พบว่า สาเหตุที่อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ทำวิจัยเนื่องจากไม่มีทุนสำหรับทำวิจัย โดยเฉพาะนักวิจัยรุ่นใหม่จะไม่มีโอกาสได้รับการพิจารณาทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานภายนอก (5 ส. และ 1 ว.) ในขณะที่นักวิจัยที่มีโอกาสได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานดังกล่าวมักจะเป็นอาจารย์หรือนักวิจัยกลุ่มเดิม ๆ ที่มีเครือข่ายสัมพันธ์ใกล้ชิด หรือได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดสรรทุนดังกล่าว โดยเฉพาะยิ่งหากเป็นอาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์นอกจากจะมีโอกาสได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยได้ยากแล้วยังหาวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI, ISI หรือ Scopus สำหรับตีพิมพ์ได้ยากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้อาจารย์มหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยทั้งสามด้าน คือ ด้านจำนวนผลงานวิจัยและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์ ด้านการตีพิมพ์และเผยแพร่งานวิจัยของอาจารย์ และด้านความต่อเนื่องของการทำวิจัยของอาจารย์ที่ระดับน้อยที่สุด หรือไม่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ความสัมพันธ์และส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยพบว่า ทุกปัจจัยประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสื่อสาร สิ่งจูงใจ การพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยของอาจารย์ การสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก และอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยจำนวน 3 ด้านตามลำดับดังนี้ ด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย และด้านการสื่อสาร ซึ่งสามารถพยากรณ์การส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 46.2

จากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ วรเดช จันทรศร (2556: 143 - 144) คือ ตัวแบบเชิงบูรณาการ ซึ่งกล่าวถึงตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก จึงมีข้อสรุปทางทฤษฎีจากการศึกษาในครั้งนี้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทยประกอบด้วย ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย และด้านการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมที่เพียงพอและเหมาะสม ประกอบด้วยการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย จาก สกอ. จากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการวิจัย ได้แก่ วช., สกว., สวทช., สกว., สวทน., และ สวรส. จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากหน่วยงานราชการในจังหวัด จากหน่วยงานภาคเอกชน และจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศและหรือองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบนของทิพย์วัลย์ ศรีพรม (2554: 11) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยมากที่สุด คือลักษณะสภาพแวดล้อม รองลงมา ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล และเจตคติต่อการทำวิจัย ซึ่งลักษณะส่วนบุคคลก็มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านเจตคติในการ

ทำวิจัยด้วยเช่นกัน แนวคิดขององค์การของเพฟเฟอร์และซาลานิก (Pfeffer and Salanick, 2002: 3 - 5) ว่า ความอยู่รอดขององค์กรคือความสามารถในการได้มาและคงไว้ซึ่งทรัพยากร ไม่มีองค์การใดที่จะอยู่ได้ด้วยตัวเอง เพราะต้องนำเข้าทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อมและต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น หน่วยงานของรัฐ สมาคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การแข่งขัน เป็นต้น ในการศึกษาองค์การและสิ่งแวดล้อมจะต้องเข้าใจผลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อองค์การและผลขององค์การที่มีต่อสิ่งแวดล้อมด้วย ประสิทธิภาพขององค์การ (organization effectiveness) เป็นความสามารถในการสร้างผลลัพธ์และการกระทำ เป็นมาตรฐานที่องค์การจะตอบสนองความต้องการของกลุ่มและองค์การต่างๆ และเป็นกรยอมรับการตัดสินใจจากภายนอกองค์การ ส่วนสิ่งแวดล้อมนั้นประกอบด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมหรือผลลัพธ์ขององค์การ ฝ่ายจัดการจะเป็นผู้สนับสนุน (advocator) เป็นการปรับเปลี่ยนข้อจำกัดและความต้องการของสังคมโดยพยายามสร้างสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลด้านบวกกับองค์การ หรือเป็นผู้ดำเนินการ (processor) ในการตอบสนองต่อความต้องการขององค์การ โดยการปรับให้องค์การมีความสอดคล้องกับข้อจำกัดที่กำหนดโดยบริบทของสังคม

ปัจจัยด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หมายถึง ความรัก ศรัทธาและภูมิใจในการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยอาจารย์มหาวิทยาลัยจะต้องตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของ कार्यเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทิพย์วัลย์ ศรีพรหม (2554: 12) ระบุว่าเจตคติมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยโดยตรงคือความรู้สึกรักหรือไม่ชอบต่อการวิจัย ความรู้สึกดีหรือไม่ดี หรือการรู้คุณค่าของงานวิจัย มีความสนใจในการวิจัย และความพร้อมหรือความตั้งใจที่จะทำวิจัย ซึ่งความรู้สึกนี้อาจเกิดในตัวของอาจารย์เอง ความรู้สึกและอารมณ์ ส่งผลให้อาจารย์มีแรงจูงใจในการทำวิจัย ดังนั้นการส่งเสริมการทำวิจัยจึงควรเริ่มและเน้นที่แรงจูงใจภายในคือการสร้างทัศนคติต่อการทำวิจัย แอปเปิลบี้ (Appleby, 1973: 449 - 463) กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัยว่า งานวิจัยถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ถ้าไม่มีการวิจัยแล้วความรู้ที่มีอยู่ย่อมจะไม่เพียงพอและในที่สุดก็จะกลายเป็นคนไร้เวลาไป ดังนั้นเขาจึงสรุปได้ว่าการวิจัยเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา โดย

การวิจัยมีความสำคัญเทียบเท่าการสอน เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ที่มีคุณค่าแก่สังคม ในขณะที่เดียวกันบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยก็จะได้เพิ่มพูนสติปัญญาและสามารถถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนการนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ให้ตรงกับความต้องการของสังคม การศึกษาเจตคติต่อการทำวิจัย ดังนั้นการที่มหาวิทยาลัยจะปฏิบัติภารกิจทั้งการสอนและการวิจัยให้บรรลุผลตามนโยบายได้นั้นการมีอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญ จากประสบการณ์ในการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพบว่า อาจารย์ที่ทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอในเกือบทุกมหาวิทยาลัยก็จะเป็นนักวิจัยหน้าเดิมหรือกลุ่มเดิม ๆ ส่วนอาจารย์ที่ไม่เคยทำวิจัยเลยก็จะเป็นกลุ่มเดิม ๆ เช่นเดียวกัน และการสอบถามอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในมหาวิทยาลัยพบว่า อาจารย์ที่ทำวิจัยส่วนใหญ่เกิดจากความชอบมากกว่าคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นงานประจำ อาจารย์ส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักถึงบทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัยว่า มีหน้าที่วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับนำไปใช้พัฒนาองค์ความรู้ในการเรียนการสอนและบริการวิชาการ

ปัจจัยด้านการสื่อสาร จากแนวคิดและทฤษฎีของเชสเตอร์ บาร์นาร์ด (Chester I. Barnard, 1968: 1 - 6) สารสำคัญที่บาร์นาร์ดได้เสนอคือ องค์การเป็นระบบของความร่วมมือที่มาจากกิจกรรมของมนุษย์ การบริหารองค์การคือการบริหารความร่วมมือ หน้าที่สำคัญของนักบริหารคือการจูงใจและการสื่อสารให้สมาชิกในองค์การและผู้เกี่ยวข้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ และทำให้สมาชิกขององค์การร่วมมือผ่านทางกรจูงใจที่หลากหลาย โดยกล่าวถึงหน้าที่สิ่งกระตุ้นจูงใจ (authority and incentives) เกี่ยวกับบริบทระบบสื่อสารในองค์การ คือ (1) กำหนดขอบเขตช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจน (2) บุคลากรทุกคนต้องรับรู้ช่องทางในการสื่อสาร (3) บุคลากรทุกคนต้องสามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการ (4) สายการบังคับบัญชาในการสื่อสารต้องสั้นและตรงมากที่สุด (5) บุคลากรต้องมีศักยภาพเพียงพอสำหรับการสื่อสาร (6) สายการบังคับบัญชาในการสื่อสารต้องไม่มีอุปสรรคเมื่อองค์การปฏิบัติงาน ส่วนเมเตอร์และฮอร์น (Van Meter, D and Van Horn, C.E., 1975: 455 - 488) เสนอตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติเรียกว่า A Model of the Policy

Implementation Process ประกอบด้วยตัวแปรอิสระได้แก่ (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Standard and Objectives) (2) ทรัพยากร (resources) (3) การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (interOrganizational communication and enforcement activities) (4) ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of the Implement in Agencies) และ (5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง (Economic Social and Political Conditions) และเขากล่าวถึงลำดับขั้นและการสื่อสารแบบเปิด โดยเสนอว่า การสื่อสารแบบเปิดมีโอกาสสร้างสายใยแห่งความสัมพันธ์ทั้งแนวตั้งและแนวนอน และอื่น ๆ จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย

สำหรับปัจจัยด้านการสื่อสารมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างระบบและกลไกในการสื่อสารให้อาจารย์ได้รับทราบนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัยตามนโยบายที่กำหนดไว้ ในขณะที่เดียวกันการสื่อสารจะเป็นเครื่องมือในการใช้มาตรการในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการด้านการวิจัยให้เป็นไปตามนโยบายและบรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป โดยพิจารณาตามตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การของวรเดช จันทรศร (Voradej Chandarasorn 2013: 145) กล่าวถึงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์การในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ จากประสบการณ์ในการวิจัยในมหาวิทยาลัย พบว่า ภายใต้อาจารย์มหาวิทยาลัยจะต้องมีอิสระทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น การถ่ายทอดนโยบายด้านการวิจัยไปสู่อาจารย์ที่เป็นผู้ปฏิบัติจึงเป็นการสื่อสารทางเดียว โดยใช้วิธีเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติต่อเนื่องกันมา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจึงเป็นหน้าที่ของอาจารย์จะต้องแสวงหาเอง มหาวิทยาลัยไม่ได้ใช้การสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการนำนโยบายด้านการวิจัยไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเอ็ดเวิร์ด (Edward, 1980: 187) ได้นำเสนอตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ “Top - down” ประกอบด้วยตัวแปร

อิสระที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมี 4 ตัวแปร คือ (1) การติดต่อสื่อสาร (2) โครงสร้างของระบบราชการ (3) ทรัพยากร และ (4) การสนับสนุนของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ พบว่ามีตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยทั้ง 3 ด้านตามลำดับ จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มหาวิทยาลัยมีโอกาสได้รับการสนับสนุนทุนสำหรับทำวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย/คณะควรมีการสร้างเครือข่ายหรือความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอก การทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ การกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์สามารถทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกได้

2. ด้านอุดมการณ์ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อให้อาจารย์ตระหนักในหน้าที่และมีอุดมการณ์ มหาวิทยาลัย/คณะจะต้องจัดอบรมให้ความรู้ พร้อมทั้งกำหนดเป็นนโยบายและชี้แจงให้อาจารย์เข้าใจถึงบทบาทด้านการวิจัยให้เป็นภารกิจหลักของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่เทียบเท่ากับการสอน ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความตระหนักให้อาจารย์นำความรู้ที่เกิดจากการวิจัยมาพัฒนาและบูรณาการกับการเรียนการสอนรายวิชาที่อาจารย์รับผิดชอบ

3. ด้านการสื่อสาร เพื่อให้สามารถถ่ายทอดนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยสู่อาจารย์ได้อย่างทั่วถึงและทันเวลา มหาวิทยาลัยควรมีคณะทำงานทำหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรการในการกำกับและติดตามผลการนำนโยบายด้านการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ โดยมีระบบประชาสัมพันธ์แหล่งทุนทั้งภายในและแหล่งทุนภายนอกให้อาจารย์ได้รับทราบอย่างทั่วถึง ทันเวลาและแสดงระยะเวลาในการส่งข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนต่าง ๆ ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551-2565**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2551. **คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา.
- จิตรลดา พิศาลสุพงศ์ และคณะ. 2557. "ภาพรวมการพัฒนาด้านการวิจัยและพัฒนาประเทศ". **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**, ปีที่ 51 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2557, หน้า 27-32.
- ทิพย์วัลย์ ศรีพรหม. 2554. "การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบน". **วารสารวิจัยภาคกลาง**. ปีที่ 5, ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554, หน้า 6 - 15.
- วรเดช จันทรศร. 2556. **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วัชรินทร์ สุทธิชัย. 2555. **ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการนำนโยบายมหาวิทยาลัยราชภัฏไปปฏิบัติ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศจีมาจ ขวัญเมือง. 2548. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ : การวิเคราะห์ลิสมรและเครือข่ายใยประสาท**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิภูญา หิรัญวงษ์. 2547. **ปัจจัยเชิงเหตุผลของผลิตภาพการวิจัยของนักการศึกษาสาขาอาชีวศึกษาในระดับอุดมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรพินท์ ลูกอินทร์. 2555. "การทำวิจัยและการใช้สารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน". **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย**. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1, หน้า 199 - 208.

- Appleby, E.J. 1973. "Role of Teaching in Higher Education: Its Decline and Revival". **Liberal Education**. Vol 59 No.4: pp.449 - 463.
- Barnard, Chester I. 1938. **The Function of Executive**. Cambridge: Harvard University press.
- Berman, P. 1978. "The study of macro - and micro - Implementation". **Public Policy**. Vol.26, No 2, 157 - 184.
- Pfeffer Jeffrey. and Salancik Gerald R. 2002.**The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective**. California: Stanford University Press.
- Riply R.B. and Franklin, G.A. 1989. **Bureaucracy and Policy Implementation**. IL: The Dorsey Press.
- Van Meter, D and Van Horn, C.E. 1975. "The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework," **Administration and Society**. 6(4).pp. 445-448.
- Sabatier, P. A. and Mazmanian, D. A. 1980. "The Implementation of Public Policy: A Framework of analysis"**Policy Studies Journal Contents**. Vol. 6(4). pp. 541-553

Translated Thai References

- Commission on Higher Education. 2008. **Internal Quality Assurance Handbook for Higher Education and Relevant Benchmark**. 2nd. Bangkok : Bureau of Standards and Evaluation of Higher Education
- Hiranwong, A. 2000. **Rational Factors of Research Productivity of Vocational Education Students in Higher Education**. Dissertation of Education in Doctoral Degree, Kasetsart University

- Ministry of Education. 2007. **Long-Term Framework of Higher Education for 15 Years, B.C. 2551 – 2565**. Bangkok : Commission on Higher Education
- Look-In, O. 2012. “Conduct of Research and Use of Information by Lecturers at Private Universities” **EAU Heritage Journal** , Vol 6, No 1, pp.199 – 209
- Phisansupong, J. and at., 2014. “Overview of R & D Development in Country”. **Economic and Society Journal**, 15 (1), January – March, 2014. pp. 27 - 32
- Kwanmuang, S. 2009. **Factors Affecting Research Productivity of Faculty Members In Governmental Universities : LISREL AND NEURAL Network Analyses**. Dissertation of Education in Doctor Degree, Chulalongkorn University.
- Sudhisai, W. 2012. **Factors Relates to the Successful Policy Implementation of Rajabhat University : A Case Study of Rajabhat University Group in Northeastern Region**. Dissertation of Public Administration Doctoral, Sripatum University
- Sriprom, T. 2011. “An Analysis of Causal Factors Influencing the Motivation toward Research Work of the Lecturers in the Upper Northern Rajabhat Universities”. **Kasalongkham Research Journal**. Vol 2 No 5: 6 -15.
- Voradej, C. 2013. **An Integrated Theory of Public Policy Implementation**. 6th. Bangkok, Prixwarn printing.